

Необхідною умовою успішного навчання студентів є їх готовність до пізнавальної діяльності, яка багато в чому визначається ступенем адаптації першокурсників до навчального процесу.

Адаптація – це процес активного пристосування індивіда до середовища, що змінюється, за допомогою різних соціальних засобів.

Найбільш наочно процес первинної адаптації виявляється зазвичай у першому семестрі, коли студентам, що починають навчатися, доводиться інтенсивно уживатися в незвичних для них як умовах навчання так і проживання.

Презентація Слайд2. Кількісний склад.

Якщо говорити про вікову категорію студентських груп I курсу на базі 9 класів то маємо групи, де навчаються студенти, які закінчили школу рік, а навіть і два назад. (Т-012 -4 ст., Т-011- 1 ст,

Слайд3. Географія місця проживання. Як бачимо контингент наших першокурсників обмежується Тернопільською обл., а якщо взяти райони то Борщівським районом і м.Борщевом. Тільки 3 студенти Хмельницька обл., Чемеровецький р-н. Всього 31 студент Тернопільська обл. (Чортківський, Заліщицький, Гусятинський, Теремовлянський р-ни, Буцацький, Ланівецький, Тернопільський по 1 ст.)

Слайд4. Проживають у гуртожитку 58 студентів.

Слайд 5. Студенти пільгової категорії.

Діти сироти 1ст (Е-11)

Напівсироти 12 ст (К-11(1),Г-11(5), Т-012 (2), Вппр-11(4))

Інваліди 3 ст. (К-11(1),Т-011(1), Е-11(1))

Багатодітні 9 ст ((К-11(2), Т-011(1), Е-11(2), Вппр-11 (3), Т-012 (1))

Досвід показує, що з яким би контингентом нам не приходилось працювати перший, а для ряду студентів і другий курси, виявляються тими критичними роками, протягом яких вони проходять через складні й різноманітні процеси адаптації до умов навчання та студентського життя, дорослішання й зростання самосвідомості.

Перехід вчорашніх школярів від класно-урочної системи навчання до переважно самостійних занять нерідко здійснюється досить боляче, а часто і з великими труднощами. Не всім вдається подолати ці труднощі і швидко перебудувати звичні форми навчальної роботи.

Річ у тому, що багато з них просто не вміє правильно організувати свою навчальну діяльність, не встигає зрозуміти, як потрібно навчатися у ВНЗ відповідного рівня.

Працюючи з студентами першокурсниками, а це особливо відчувають викладачі предметними, які читають на першому курсі, можна виділити декілька факторів, які лежать в основі типових труднощів, що відчувають студенти молодших курсів у період адаптації:

1. Недостатній рівень шкільної загальноосвітньої підготовки, в основі якої, як правило, лежать нерозвинені працьовитість і допитливість, дефіцит особистої відповідальності й навчальної активності, невисокий рівень духовного та інтелектуального потенціалу.

2. Більшість молодих людей, які приходять до ВНЗ, слабо володіють вираженими навичками навчальної роботи, недостатньо володіють прийомами раціонального мислення, запам'ятовування, концентрації й розподілу уваги. У багатьох студентів слабо виражена воляова регуляція в подоланні труднощів, що виникають під час навчання. Як правило, у вчорашніх школярів відсутні стійкі навички користування навчальною літературою, конспектування, раціонального читання, організації своєї самостійної роботи, особливо її планування.

3. Значна частина студентів приходить до ВНЗ з наївним переконанням у тому, що їх абсолютно всього повинен хтось навчити, все показати й пояснити. Вони бачать себе в звичній для умов середньої школи пасивній ролі, а не активній ролі студента ВНЗ, основне завдання якого – здобування знань самостійною напруженою працею.

4. Слабко виражений рівень загальної культури, етичної та трудової

вихованості, що виявляється на фоні обмеженого життєвого досвіду й соціальної зрілості. Несумлінне ставлення до навчальної праці.

5. Недостатня вираженість установки студентів на прогресію разом із слабким проявом ціннісного ставлення до знань. Чимало студентів лише в ході адаптації починає усвідомлювати всю серйозність зробленого ними життєвого вибору. При цьому одні розчаровуються, другі – байдуже упокорюються, треті – починають виявляти цікавість до майбутньої спеціальності й робити боязкі кроки до ознайомлення з нею.

6. Невпевненість багатьох студентів-початківців у тому, що їм під силу успішне навчання у ВНЗ. Далеко не всі випускники загальноосвітньої школи об'єктивно в змозі справитися з вимогами, обсягом і темпом роботи, що традиційно склалися у ВНЗ й розраховані на здібних і підготовлених людей.

Таким чином, проаналізувавши деякі результати, яких уже встигли досягти студенти 1-го курсу на сьогоднішній день, можна стверджувати, що рівень цієї адаптації можна віднести до характеристик пасивної, ситуативно-стихійної, розтягнутої у часі. Проблеми, пов'язані із адаптацією першокурсників, відображають особливості цього процесу на формальному, соціально-психологічному і дидактичному рівнях. І якщо рівень формальності (зовнішній), тобто інформаційне пристосування до оточення, структури вищої школи, змісту навчання у ній, її традицій, своїх обов'язків, характерний майже для більшості студентів, вони ним керуються і оволодівають у своїх діях, то соціально-психологічний і дидактичний рівні вимагають певної допомоги.

Труднощі, з якими зустрічаються студенти 1-го курсу, не завжди можуть бути успішно вирішені ними самими. Тут необхідна допомога і підтримка з боку адміністрації, кураторів, викладачів, а в окремих випадках — психолога-консультанта.

Саме значну роль у вирішенні проблем адаптації першокурсників відіграють куратори, викладачі. Звичайно, перше — це виявлення студентів, які переживають труднощі адаптаційного процесу, з'ясування специфіки цих труднощів і відповідна робота щодо максимального їх подолання. Саме в цьому напрямку ми працюємо як з студентами так і з батьками. Станом на

сьогоднішній день в усіх групах першого курсу (база 9 класів) проведено батьківські збори, де було проінформовано батьків про стан успішності і якості навчання та стан дотримання трудової дисципліни їхніми дітьми і відповідно рівень адаптації. Тому що, на жаль, маємо випадки як порушення дисципліни в поза аудиторний час, так і неуспішність в навчанні. (Т-011 (1), Т-012 (4), 3- після 11 класу, 1 – після 9 кл.). Зі слів куратора групи Т-012 Гоч І.І. 2 ст. є проблемними 1- не може адаптуватися, 1 – проживає сам, без нагляду батьків. По цих випадках проведена відповідна робота.